

kasvulleen toiset antoivat nimen Smolander, toiset nimen Voutilainen. Tämän vouti-ukin ja em. Johan-ukin väliin mahtuu seitsemän sukupolvea: kaksi Pekkaa, Mattia ja Lauria sekä yksi Juho. Suvun liikkeitä voi seuralla Kuopion kaakkoispuolella, varsinkin Tuusniemen Ohtaanniemellä, nykyään kaikkialla maassa.

Perhe asui ensin Haapavaaran kylässä, äiti Margareta sairastanee kaatumatautia. He osaavat lukea paremmanpuoleisesti sisältä aapista ja Lutherin katkismusta ja lisäksi on tytär Margareta "Fått små böcker" - saanut pieniä kirjoja tunnustukseksi osaamisesta.

Jäljitetäänpäs tämä tieto, katsotaan, miten Greta on selvinnyt rippikoulusta.

1800	Henrik Johansson	1800	XI	X	Admitt. införd
1809	Cailla Johansson	1809	XI	Y	Admitt. införd
1796	Lena Johansson	1796	Y	Y	Admitt. införd
1798	Brita Cajander	1798	XI	Y	Admitt. införd
1799	Lena Johansson	1799	XI	Y	Admitt. införd
1802	Greta Johansson Smolander	1802	XI	X	Admitt. införd
1802	Brita Cajander	1802	XX	X	Admitt. införd
1806	Johanna Cajander	1806	XI	X	Admitt. införd

Keväällä 1920 hän pääsee ripille 18-vuotiaana. Itse Henrik Renqvist on hänen opettajansa, kuuluisa herännäisjohtaja, kirjallisuuden levtittäjä, kirjojen suomentaja, kansan lukutaidon ja hyvien tapojen opettaja. Otavan Reenpääät ovat hänen jälkikasvuun.

Gretan asiat on alleviivattu oheisessa tekstissä: Liperin Sotkuma N:o 72, Greta Johtr Smolander, s.16.4.1802, sisäluku XI= hyvä, ulkoluku X= lähes yhtä hyvä ja sitten se alkuperäismerkintä: f(ätt) Böck(er) = saanut kirjoja (tunnustukseksi osaamisesta). Kolme muuta Sotkuman kylän tyttöä on saanut saman tunnustuksen. Admitt.=päästetty ripille ja införd=siirretty (lastenkirjasta aikuisten kirjaan eli rippikirjaan).

Rippilasten joukossa on 24-vuotias Lena, joka osaa heikonlaisesti ja oikealla lukee: "Hasselín (koulumestari)sk(all)koma å höst = mahtanee tulla syksyllä (täydentämään taitojaan).

Nuoriso tempautui opin ja hyvien tapojen tielle nuoren papin johdolla. Nuoret olivat väsyneet katselemaan juopottelua, korttipeliä ja muuta huonoa menoa. Kyseessä oli taistelu ihmisestä ja koko kansan tulevaisuudesta. Savon ja Pohjanmaan herätykset ovat samanlaisia.

Vielä puhuttelevampia merkintöjä löytyy tuon ajan kirjoista, mutta ehkä joskus toiste niistä.